

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie bezpieczeństwa pracy w kopalniach odkrywkowych i otworowych

Na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 2015 r. Rada Ochrony Pracy wysłuchała informacji na temat bezpieczeństwa pracy w kopalniach odkrywkowych i otworowych, przygotowanych przez Wyższy Urząd Górniczy oraz Państwową Inspekcję Pracy.

Z materiału przygotowanego przez Wyższy Urząd Górniczy wynika, że w latach 2010 - 2013 zarówno w kopalniach odkrywkowych, jak i otworowych następował systematyczny spadek liczby wypadków przy pracy ogółem. Natomiast liczba wypadków śmiertelnych i ciężkich w tym okresie wzrosła. W roku 2014 w kopalniach otworowych i zakładach wykonujących roboty geologiczne odnotowano wzrost liczby wypadków ogółem w stosunku do roku 2013. Dyskusyjne jest przypisanie czynnika ludzkiego do ponad 85% wypadków przy pracy. Ponadto brak wskaźników częstości wypadków w przeliczeniu na liczbę zatrudnionych i/lub urobek wydobyty w danym roku.

Z informacji Państwowej Inspekcji Pracy wynika, że wśród przyczyn wypadków przy pracy w kopalniach odkrywkowych zbadanych przez inspektorów PIP w latach 2012 - 2014 przyczyny organizacyjne stanowiły 49% (w tym brak nadzoru nad pracownikami, niewłaściwa koordynacja prac zespołów ludzkich, brak instrukcji bhp, dopuszczanie do pracy maszyn i urządzeń technicznych bez wymaganych przeglądów, brak lub niewłaściwe przeszkolenie pracowników w zakresie bhp, dopuszczenie do pracy pracowników z przeciwwskazaniami lekarskimi lub bez badań lekarskich). Przyczyny ludzkie tych wypadków stanowią 46% (w tym nieprawidłowe lub niewłaściwe, samowolne zachowanie się pracownika), zaś 5% to przyczyny techniczne.

Kontrole przeprowadzone przez inspektorów PIP w 88 zakładach zajmujących się odkrywkowym wydobywaniem kopalin mineralnych, z których 72 to zakłady małe lub mikro wskazują, że stan bhp i przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy jest w nich niezadowalający. W szczególności, w 55% tych zakładów występują nieprawidłowości w zakresie szkoleń pracowników i pracodawców w zakresie bhp, w 36% uchybienia w ocenie ryzyka zawodowego, a w 50% w oznakowaniu i zabezpieczeniu miejsc niebezpiecznych, w tym dróg transportowych. Poważne braki i uchybienia w zakresie zapewnienia bezpiecznego użytkowania maszyn i urządzeń technicznych występują w 48%, a w zakresie urządzeń i instalacji energetycznych aż w 78% kontrolowanych zakładów. W kontrolowanych kopalniach otworowych do dominujących nieprawidłowości należy brak oznakowania miejsc składowania materiałów, niepełne oznakowanie miejsc niebezpiecznych i ciągów komunikacyjnych, brak lub nieprawidłowe oznakowanie umożliwiające identyfikację maszyn, niepełne osłony elementów napędowych, brak ocen dla użytkowanych maszyn w zakresie spełniania wymagań minimalnych bhp oraz nieprawidłowości w zakresie organizacji prac przy urządzeniach elektroenergetycznych.

Rada Ochrony Pracy po wysłuchaniu przedstawionych informacji wyraża zaniepokojenie brakiem poprawy stanu bezpieczeństwa w kopalniach odkrywkowych i otworowych, i zwraca uwagę na potrzebę:

- zmian w dochodzeniach powypadkowych WUG w zakresie kwalifikowania przyczyn w stosunku do skutków wypadków przy pracy, co ma fundamentalne znaczenie dla profilaktyki,
- dalszego monitorowania stanu bezpieczeństwa i przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w kopalniach odkrywkowych i otworowych, w szczególności w zakładach małych i mikro oraz współdziałania PIP i WUG w tym zakresie,
- prowadzenia działań mających na celu zapewnienie pracodawcom i pracownikom górnictwa odkrywkowego i otworowego, w szczególności z małych i mikroprzedsiębiorstw, dostępu do informacji o dotyczących ich wymaganiach bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dobrych praktykach służących ich skutecznej realizacji, w tym o metodach identyfikacji i eliminowania źródłowych przyczyn wypadków przy pracy,
- zapewnienia pracodawcom i pracownikom górnictwa odkrywkowego i otworowego, w szczególności z małych i mikroprzedsiębiorstw, dostępu do odpowiedniej jakości szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 24 lutego 2015 r.